

Werkboek Vaardige Fietser

Politie Antwerpen
Altijd van dienst

Politie

Werkboek Vaardige Fietser

Inhoudsopgave

Inleiding	p. 3
Verkeer en vervoer	p. 4
Soorten fietsen	p. 6
Zwakke weggebruikers in het verkeer	p. 7
Onderdelen van de fiets	p. 8
Veiligheid	p. 10
De verkeersregels	p. 11
Voorrang	p. 13
Verkeersborden	p. 14
Oefeningen	p. 18
Verkeerslichten	p. 22
De openbare weg	p. 25
Wegmarkeringen	p. 26
Fietspaden	p. 30
Links afslaan met de fiets	p. 32
Hindernissen	p. 38
Rotondes	p. 39
Overwegen	p. 41
Oefening	p. 42
De dode hoek	p. 43
Verkeersongevallen	p. 45
Extra oefeningen	p. 48
Bordenmemoryspel	p. 49

Moeten leerlingen op school leren fietsen?

Ja, naast de ouders neemt het onderwijs een belangrijke positie in om kinderen een duurzaam verkeersgedrag bij te brengen. Naast het aanleren van verkeerskennis en het oefenen van de technische fietsvaardigheid, is het ook belangrijk om kinderen positieve verkeersvaardigheden bij te brengen. De eindtermen van het lager onderwijs richten zich dan ook naar praktische verkeerseducatie. Leerlingen kunnen de gevaarlijke situaties in hun eigen ruimere schoolomgeving lokaliseren (6.12). Voldoende oefening maakt dat ze beschikken over een goede reactiesnelheid, goed evenwicht en gevoel voor coördinatie. Ze kennen verder ook de verkeersregels voor fietsers en voetgangers. Daardoor kunnen ze zich veilig verplaatsen langs een vertrouwde route (6.13). Het is belangrijk dat kinderen al op jonge leeftijd leren rekening houden met andere weggebruikers (6.14). Ze moeten hierbij ook beseffen dat het verkeer steeds drukker wordt, met steeds meer auto's, en dat er alternatieven zijn voor de auto, zoals de fiets of het openbaar vervoer (6.15).

Praktijkgericht: het verkeerspark

In het verkeerspark vind je alles zoals in het “echte verkeer”: de verkeersborden, verkeerslichten, verkeerssituaties, enz. Goed kunnen fietsen houdt in dat je fietsvaardig bent aan de ene kant en ook dat je weet wat mag en niet mag aan de andere kant.

De leerlingen van het vijfde leerjaar van de basisschool dienen al over enige fietsbehendigheid te beschikken. Behendigheid is iets wat je kan oefenen, liefst in een veilige omgeving. Dit wordt getest in het verkeerspark door het uitvoeren van een aantal proeven.

Fietsen is meer dan enkel rijden. In het verkeer moet je steeds alles in het oog houden en dus verstandig rijden. Je moet de fiets onder controle hebben en rekening houden met alles rondom je. Daarom is het ook belangrijk dat je het verkeersreglement kent en kunt toepassen. Iedereen moet in het verkeer bepaalde spelregels volgen. In eerste instantie is het al belangrijk dat je fiets in orde is.

Om in het verkeerspark heel goed te kunnen fietsen, moet je goed oefenen, zowel op de fiets als met het verkeersreglement.

Dit boek is een hulpmiddel waarmee je de leerlingen voorbereid op het behalen van het brevet “**vaardige fietser**”.

Veel plezier!

Verkeer en vervoer: vooraleer ik vertrek

Doelstelling:

De leerlingen leren verschillende soorten van vervoersmiddelen kennen.
De leerlingen kunnen verschillende alternatieve vervoersmiddelen vergelijken.
De leerlingen kennen verschillende soorten fietsen.

Lessuggestie: klasgesprek

De leerlingen vertellen hoe ze naar school komen en hoeveel afstand ze daar moeten voor afleggen.
Ze noteren de vervoersmiddelen van de klasgenoten.

Al snel wordt duidelijk dat er twee grote groepen van vervoersmiddelen zijn, namelijk het openbaar vervoer (bijv. trein, tram, bus) en het privé vervoer (bijv. auto, fiets).

Er zijn ook verschillende soorten fietsen. Je moet de fiets kiezen die voor jou het best geschikt is. Daarom zetten we de verschillende soorten met hun eigenschappen even op een rij. De leerlingen bekijken de prenten en duiden aan over welke onderdelen de verschillende fietsen wel of niet beschikken.

Stadsfiets: voor korte ritten

- weinig onderhoud door kettingkast
- zwaarder door kettingkast
- 3, 7 of 8 versnellingen
- prijsverschil wordt bepaald door het materiaal van de kader, het aantal versnellingen en het comfort
- richtprijs: 350 euro, 450 euro voor aluminium fiets

Mountainbike: voor de kleine paadjes

- dikkere banden voor alle terreinen
- geen spatborden, bagagedrager of verlichting
- duurdere fiets vraagt meer en duurder onderhoud
- prijsverschil wordt bepaald door het aantal versnellingen, het remsysteem, het trapsysteem en de ketting
- richtprijs: 700 euro, vanaf 2 000 euro heb je een topfiets voor profs

Hybridefiets: voor lange sportieve tochten

- meer onderhoud want versnellingen niet beschermd
- nog wel bagagedrager, spatborden en verlichting
- van 6 tot 24 versnellingen
- prijsverschil wordt bepaald door het aantal versnellingen, het remsysteem, het trapsysteem en de ketting
- richtprijs: 500 euro

Racefiets: voor sportieve prestaties

- geen comfort want je zit voorovergebogen
- zadel, stuur en schoenplaatjes moeten op maat gezet worden
- prijsverschil wordt bepaald door het aantal versnellingen, het remsysteem, het trapsysteem en de ketting
- hoe lichter de fiets, hoe duurder
- richtprijs: 1 500 euro, vanaf 2 000 euro lichte carbonfiets, vanaf 3 000 zelf samengestelde fiets.

Soorten fietsen

Kleur de vakjes groen wanneer aanwezig. Kleur de vakjes rood wanneer het onderdeel niet bij dat soort fiets hoort. Omcirkel daarna je eigen soort fiets.

De stadsfiets

- kettingkast
- bagagedrager
- verlichting
- spatborden

De mountainbike

- kettingkast
- bagagedrager
- verlichting
- spatborden

De hybridefiets

- kettingkast
- bagagedrager
- verlichting
- spatborden

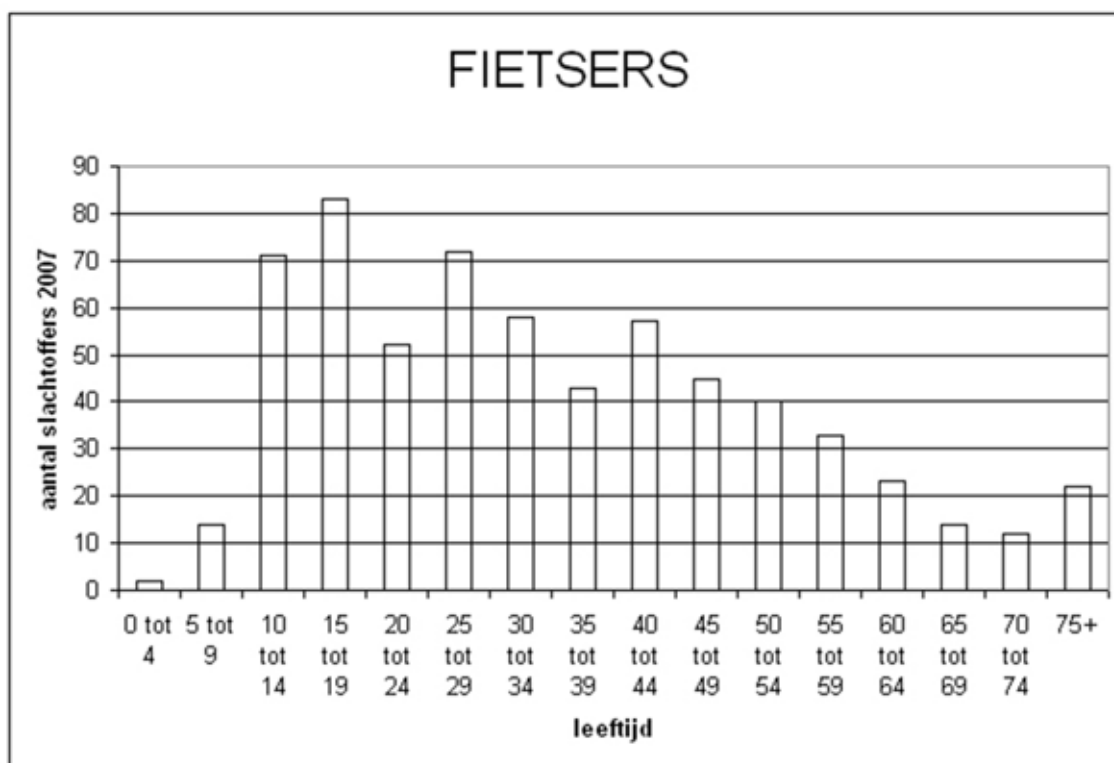
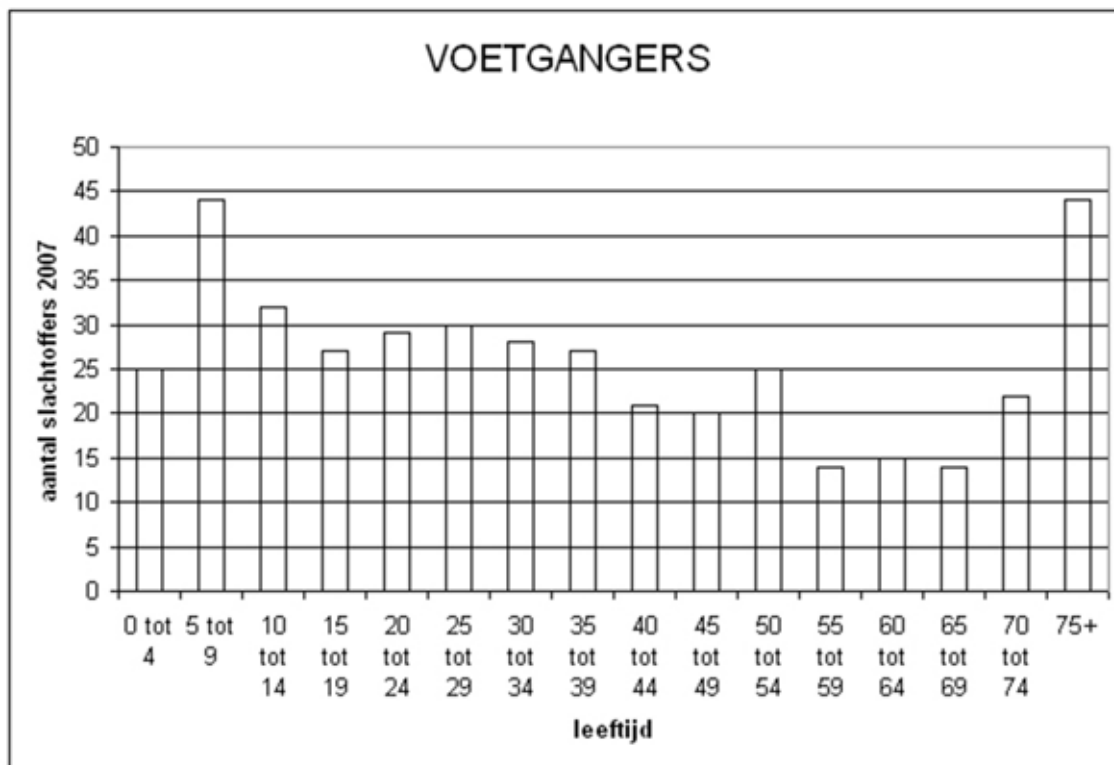

De racefiets

- kettingkast
- bagagedrager
- verlichting
- spatborden

Zwakke weggebruikers in het verkeer

Kleur je eigen leeftijdsgroep.

Op welke leeftijden ben je het meest kwetsbaar in het verkeer als voetganger of fietser?

Onderdelen van de fiets

Doelstelling:

De leerlingen kennen de onderdelen van hun fiets.

De leerlingen kennen de verplichte onderdelen aan de fiets.

De leerlingen weten welke situaties veilig of gevaarlijk zijn.

Werkwijze:

Veilig fietsen begint bij een goede fiets. Voor ieders veiligheid moet je fiets in orde zijn.

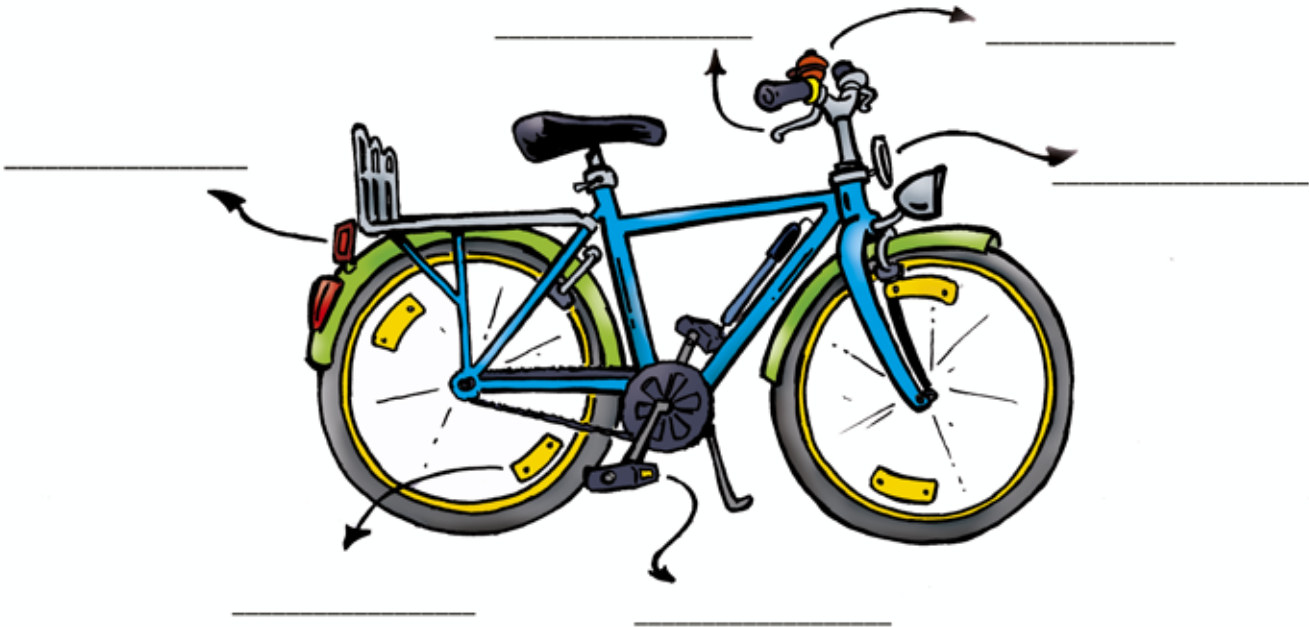
Als inleiding op dit onderdeel kan je ook zelf een fietscontrole organiseren op de speelplaats.

Onderdelen van de fiets (opdrachten)

Fietscontrole:

De volgende onderdelen zijn verplichte onderdelen van je fiets.
Kan jij ze benoemen?

Is jouw fiets in orde?

Kleur het vakje groen als het OK is. Kleur rood als het niet in orde is.

Verlichting

- licht vooraan
- licht achteraan

Reflectoren

- reflector vooraan
- reflector achteraan
- reflectoren voorwiel (spaken of band)
- reflectoren achterwiel (spaken of band)
- reflector rechtse pedaal
- reflector linkse pedaal

Remmen

- rem vooraan
- rem achteraan
- rembevestiging aan het stuur

Wielen

- voorwiel
- band voorwiel
- achterwiel
- band achterwiel

Trappers en ketting

- rechter pedaal
- linker pedaal
- ketting
- kettingkast

Andere

- bel
- zadel
- stuur

Veiligheid

Goed of fout?

Kleur het bolletje in de juiste kleur.

= gevaarlijk

= veilig

Het portier van de auto openen zonder eerst te kijken.

Bij valavond fietsen zonder licht.

Dringen bij het opstappen van de bus.

Achterin de auto zitten met veiligheidsgordel om.

Je arm op tijd uitsteken wanneer je links wil afslaan.

Met een zware boekentas aan je stuur fietsen.

TIPS:

- Zorg dat je fiets in orde is.
- Vertrek op tijd. Als je gehaast bent, let je minder goed op.
- De kortste weg is niet altijd de veiligste weg.
- Reflecteer in het verkeer. Dankzij heldere en/of fluo kledij zullen autobestuurders je beter en sneller zien.
- Stap uit de auto langs de kant van het voetpad.

Wie doet het goed en waarom?

1.

2.

TIP:

Felle kleuren maken je beter zichtbaar voor andere weggebruikers.
De fietshelm beschermt je bij een val.

De verkeersregels

Doelstelling:

De leerlingen weten op welke manier het verkeer kan geregeld worden.

De leerlingen kennen de voorrangstrap.

De leerlingen kennen de bevelen van een bevoegd persoon.

Info:

De bevelen van een verkeersagent.

Eén arm omhoog gestoken.

Dit betekent dat alle weggebruikers moeten stoppen.

De weggebruikers die zich reeds op een kruispunt bevinden, mogen verder rijden en moeten het kruispunt zo snel mogelijk vrijmaken.

Eén of beide armen horizontaal gestrekt.

Het heeft geen belang of de agent één arm of zijn/haar beide armen horizontaal gestrekt houdt. De betekenis is hetzelfde.

Hiermee wil de agent duidelijk maken dat de weggebruikers (voetgangers, fietsers, brom- en motorfietsers, autobestuurders), komende uit de richting voor of achter hem, moeten stoppen.

- die naar zijn buik toe stappen of rijden, moeten stoppen
- die naar zijn rug toe stappen of rijden, moeten stoppen

Weggebruikers die zich reeds op een kruispunt bevinden, mogen verder rijden en moeten het kruispunt zo snel mogelijk vrijmaken.

Weggebruikers die zich links of rechts ten opzichte van hem bevinden, mogen hun weg verder zetten.

- mogen rechtdoor rijden.
- mogen linksaf slaan.
- mogen rechtsaf slaan.

Het verkeer kan op verschillende manieren geregeld worden.

De “spelregels” worden op verschillende manieren duidelijk gemaakt. Om dit gemakkelijk te onthouden, bestaat de voorrangstrap. Deze voorrangstrap wordt van boven naar onder gelezen.

De bevelen van de **agent** gaan boven alles. Is er geen agent, dan moet je de **verkeerslichten** volgen. Zijn er geen lichten, dan let je op de **borden**. Zijn er geen borden, dan geldt de **voorrang van rechts**.

De verkeersregels (opdrachten)

Hoe drukker het verkeer wordt, hoe meer afspraken er nodig zijn om het verkeer in goede banen te leiden. Hoe worden de verkeersspelregels aan de weggebruikers duidelijk gemaakt?

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

Vul deze vier woorden in op de VOORRANGSTRAP.

Dit wil zeggen dat de bevelen van de boven alles gaan.
Is er geen agent, dan gelden de
Zijn er geen verkeerslichten, dan gelden de
Zijn ook deze er niet, dan is het steeds voorrang van

Voorrang

Doelstelling:

De leerlingen kunnen de voorrang van rechts uitleggen en toepassen.

De leerlingen leren zich defensief/ preventief te gedragen in het verkeer.

Info:

De voorrangsregels gelden voor alle bestuurders, dus **ook voor de fietsers**.

Als je een kruispunt (plaats waar twee of meerdere openbare wegen samenkomen) komt opgereden, waar geen verkeerslichten staan, noch voorrangsborden, noch een bevoegd persoon, dan moet je altijd voorrang verlenen aan rechts. Dit is de voorrangsregel!

Voorrang op zebrapaden!

Kom je aan een zebrapad (waar GEEN verkeerslichten of bevoegd persoon het verkeer regelt), dan moet je extra goed opletten:

- als **bestuurder** (fietser) mag je die oversteekplaats voor voetgangers slechts met matige snelheid naderen;
- als **bestuurder** (fietser) moet je **voorrang verlenen aan de voetgangers** die er zich op bevinden of die op het punt staan zich erop te begeven;
- als bestuurder (fietser) mag je ook niet op die oversteekplaats stil houden.

VOORRANGSBORDEN

Zijn er op het kruispunt voorrangsborden, dan moeten we daar natuurlijk rekening mee houden. De verschillende borden worden in een volgend hoofdstuk behandeld.

UITZONDERINGEN OP DE VOORRANGSREGEL

Er bestaan enkele uitzonderingen op de voorrangsregel (voorrang aan rechts).

- Spoorvoertuigen verleen ik altijd voorrang.
- Als ik uit een aardeweg op een rijbaan kom gereden, verleen ik voorrang aan rechts en aan links.
 - Een aardeweg is een weg die niet verhard is.
- Als ik uit een pad op een rijbaan kom gereden, verleen ik voorrang aan rechts en aan links.
 - Een pad is een smal weggetje voor rijwielen (bijv. fietsers) en voetgangers.

SPECIALE GEDRAGSREGELS

- Als ik aan een tram- of bushalte kom gereden en er zijn reizigers die in- of uitstappen dan moet ik hen altijd voorrang verlenen.
- Ik stop dus altijd netjes als ik een tram of bus aan een halte zie, dan kunnen deze reizigers tenminste veilig uit- of instappen.
- Binnen de bebouwde kom verleen ik ook altijd voorrang aan bussen die hun bushalte willen verlaten en daarvoor hun richtingsaanwijzers (ook wel eens 'pinkers' genoemd) in werking hebben gezet.

Verkeersborden

Doelstelling:

De leerlingen kunnen verkeerssituaties observeren en uitleggen.

De leerlingen kennen de borden en hun betekenis.

De leerlingen kennen de situaties in hun (school)omgeving.

Lessuggesties:

Als inleidende activiteit op lessen over de verkeersborden kan je een **leerwandeling** maken in de school-omgeving. Je laat de leerlingen observeren:

- Welke weggebruikers stellen we vast? Waar bevinden die zich?
- Waar moet ik fietsen? Waar kan ik oversteken?
- Hebben ze ook gevaarlijke situaties gezien?
- Welke borden komen ze tegen? Wat is de betekenis ervan? Voor wie gelden ze?
- Met welke borden en lichten moeten ze als voetganger of fietser rekening houden?

Achteraf kan je in de klas bespreken wat de leerlingen allemaal gezien hebben.

Ze leren de borden kennen en hun betekenis. Leg vooral de nadruk op borden die van toepassing zijn voor voetgangers en fietsers.

Er zijn heel wat verkeersborden. Volgens de wet zijn er maar liefst zes verschillende soorten.

1) Gebodsborden (MOET):

deze borden zijn altijd rond en blauw. Ze vertellen wat je moet doen (verplicht).

2) Verbodsborden (MAG NIET):

deze borden zijn altijd rond, met rode rand. Ze vertellen wat je absoluut niet mag doen.

3) Gevaarsborden (PAS OP):

deze borden zijn altijd driehoekig, met rode rand.

4) Voorrangsborden:

deze borden regelen wie eerst mag rijden.

5) Aanwijzingsborden (HIER IS):

leggen iets uit, geven informatie

6) Parkeren en stilstaan

De eerste drie hebben een vaste vorm en kleur. De laatste drie kunnen verschillende vormen en kleuren hebben.

Bordenmemory

De leerlingen spelen het memoryspel (zie achteraan). Ze zoeken telkens twee dezelfde borden. Ze verzamelen de bordjes per soort. Daarna zoeken ze de betekenis ervan.

Sta ook eens stil bij speciale borden.

BEBOUWDE KOM

- Zowel het begin als het einde van de bebouwde kom worden aangeduid met een speciaal verkeersbord.
- Maximale snelheid is 50 km per uur, tenzij met andere verkeersborden aangeduid.

Let op!

Op het fietspad mogen fietsers met twee naast elkaar rijden, op voorwaarde dat je bij het kruisen of inhalen de andere tweewielers niet hindert.

Fietsers mogen met twee naast elkaar rijden op de rijbaan tenzij het kruisen met een voertuig uit de tegengestelde richting onmogelijk wordt.

Buiten de bebouwde kom moeten fietsers ook achter elkaar gaan rijden als er achter hen een voertuig nadert.

Woonerven

- voetgangers mogen de volle breedte van deze openbare weg gebruiken. Spelen is toegelaten.
- het begin en einde van een woonerf worden steeds aangeduid met een speciaal bord.
- begin en einde van een woonerf

Autosnelwegen en autowegen

- voetgangers, fietsers en bromfietsers zijn hier niet toegelaten.
- begin en einde

Voorbehouden wegen

Begin en einde weg voorbehouden voor het verkeer van voetgangers, fietsers en ruiters. Het verkeersbord mag aangepast worden volgens de categorieën van de weggebruikers die tot deze weg zijn toegelaten.

Men kan ieder zijn plaats ook bepalen.

Voetgangerszone

Deze zone is voorzien voor voetgangers, maar er wordt op bepaalde tijdstippen een uitzondering gemaakt voor fietsers. Dit bord bestaat ook zonder fiets. In dat geval is dit geen zone voor fietsers.

Kruispunt

Is een plaats waar twee of meer openbare wegen samenlopen. Bijvoorbeeld een T-kruispunt.

Plein

Elke uitgestrekte ruimte waar meerdere openbare wegen samenkomen en waar de plaatsgesteldheid zodanig is dat het verkeer normaal in alle richtingen geschiedt.

Oplossingen oefeningen

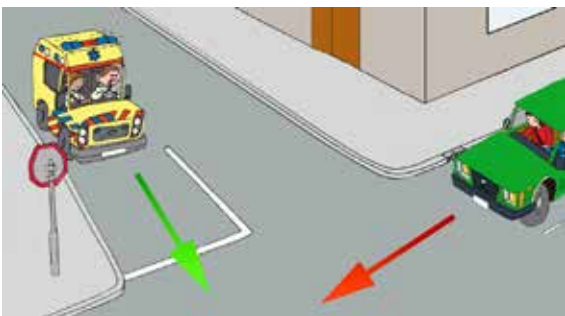
Oplossing schema p. 18

bord	soort	betekenis	vorm	kleur
	gebodsborden	ik moet	rond	blauw
	verbodsborden	ik mag niet	rond	rood
	gevaarsborden	pas op	driehoekig	rood
	aanwijzingsborden	hier is	rechthoekig	blauw
	voorrangsborden	voorrang	verschillend	verschillend

Oplossing schema p. 19

1G; 2H; 3A; 4D; 5F; 6B; 7E; 8C

Oplossing schema p. 20

Oplossing schema p. 21

Prent 1: eerst auto, dan fiets

Prent 2: eerst voetganger, dan blauwe auto bovenaan, dan de bus en dan pas de rode auto onderaan

Prent 3: eerst auto, dan fiets

Prent 4: auto en motorrijder mogen eerst, na ander bevel van agent mogen pas de twee fietsers door

Prent 5: eerst moto, dan fiets

Prent 6: eerst tram, dan fiets, dan auto

Oefeningen

Bordenschema

Vul het schema in.

bord	soort	betekenis	vorm	kleur
				
				
				
				
				
				

Betekenis van de borden

Verbind de voorrangsborden met de juiste uitleg.

voorrangsweg

einde voorrangsweg

stoppen en voorrang verlenen

versmalde doorgang: gebod voorrang te verlenen aan de bestuurders uit de tegenovergestelde richting komen.

smalle doorgang: voorrang ten opzichte van de bestuurders die uit de tegenovergestelde richting komen.

voorrang verlenen

voorrang

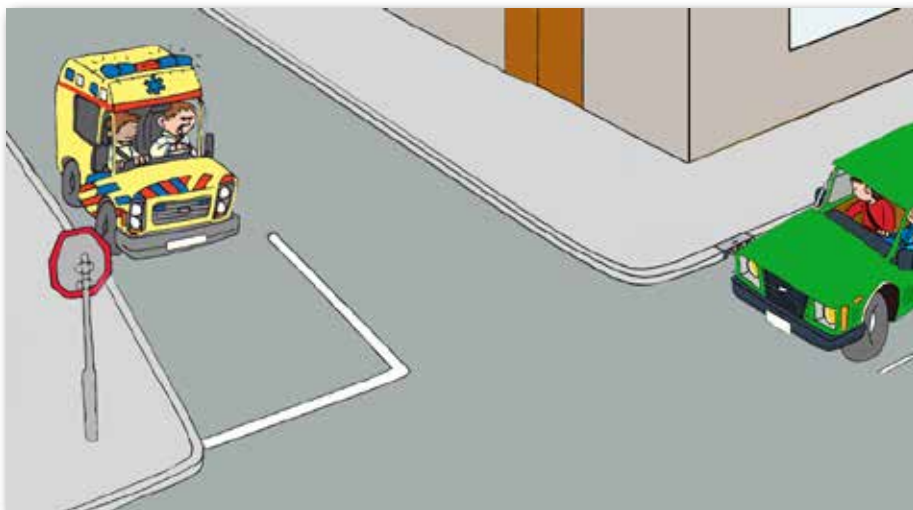
kruispunt waar de voorrang aan rechts geldt

Vorrang

Hieronder vind je twee tekeningen.

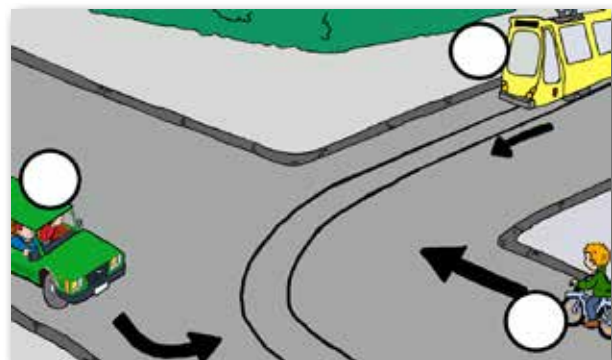
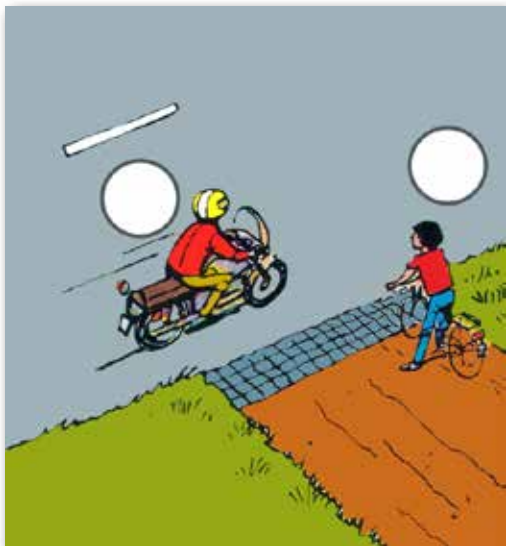
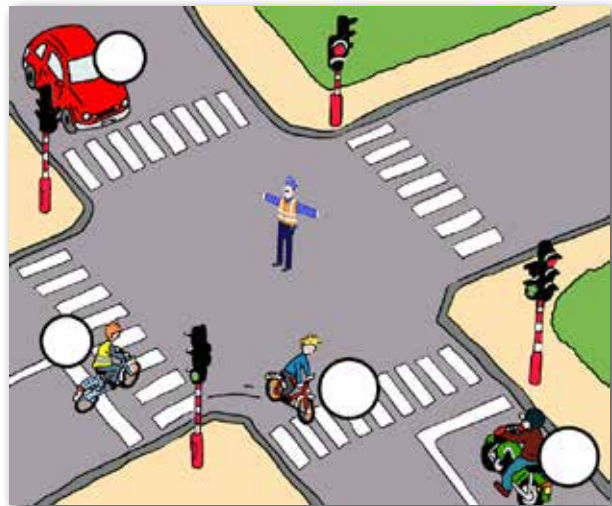
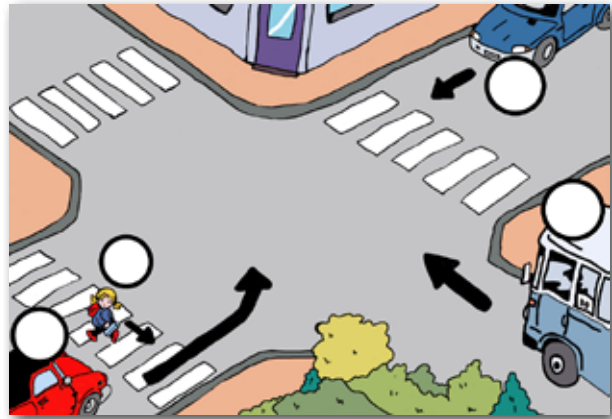
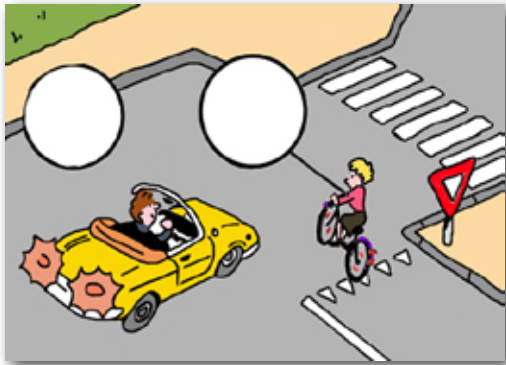
Duid met een groene pijl aan wie er voorrang krijgt; met een rode pijl wie er voorrang moet verlenen.

Oefening

Wie heeft voorrang?

Schrijf nummertjes in de cirkels. Nummer 1 mag eerst.

Verkeerslichten

Doelstelling:

De leerlingen kennen de verschillende soorten verkeerslichten en weten voor welke weggebruikers ze geldig zijn.

De leerlingen beseffen dat je bij groen licht nog steeds voorzichtig moet zijn.

Info:

Zijn er verkeerslichten op een kruispunt, dan moeten wij naar deze lichten kijken.

Werken zij niet normaal, dan kijken we of er geen voorrangsborden aanwezig zijn.

Als ze er zijn, dan gelden ze. Zijn ze er niet, geldt de voorrang van rechts.

Als er een bevoegd persoon op het kruispunt staat die bevelen geeft, dan gaan deze bevelen boven de verkeerslichten, de verkeersborden en de verkeersregels.

Er zijn verschillende soorten verkeerslichten:

Tweekleurige verkeerslichten voor voetgangers

De lichten die alleen voor de voetgangers gelden, hebben het silhouet van een voetganger.

Bovenaan staat een voetganger die stilstaat. Onderaan staat één die oversteekt.

ROOD = STOPPEN EN WACHTEN

GROEN = IK MAG OVERSTEKEN

Toch steek ik heel aandachtig over. Ik kijk goed naar links en rechts en slenter natuurlijk niet.

Als het groene licht plots begint te knipperen, betekent dit dat het onmiddellijk rood licht zal gaan worden...

Ik steek dan niet meer over!

Driekleurige verkeerslichten voor fietsers

Deze verkeerslichten gelden enkel voor de tweewielige bromfietsen en fietsen. Deze lichten hebben het silhouet van een fiets.

ROOD = STOPPEN en wachten

ORANJE = STOPPEN, behalve wanneer dit niet meer veilig kan

GROEN = VOORZICHTIG DOORRIJDEN

Driekleurige verkeerslichten

ROOD = ALTIJD STOPPEN

ORANJE = ALTIJD STOPPEN, BEHALVE wanneer dit niet meer veilig kan stoppen.

GROEN = VERDER RIJDEN

Af en toe zien we nog een vierde of zelfs een vijfde licht onder het groene licht, met de vorm van een pijl erin. Als de groene pijl samen met het rode licht brandt, dan mag er toch voorzichtig in de richting aangeduid door de pijl, verder gereden worden. Je moet dan wel voorrang verlenen aan bestuurders en voetgangers die met het gewone groene licht uit andere richtingen komen.

Er bestaan ook nog verkeerslichten met driekleurige pijlen. Hier gelden dezelfde regels als bij de gewone verkeerslichten, maar dan alleen in de richting die door de pijlen worden aangeduid.

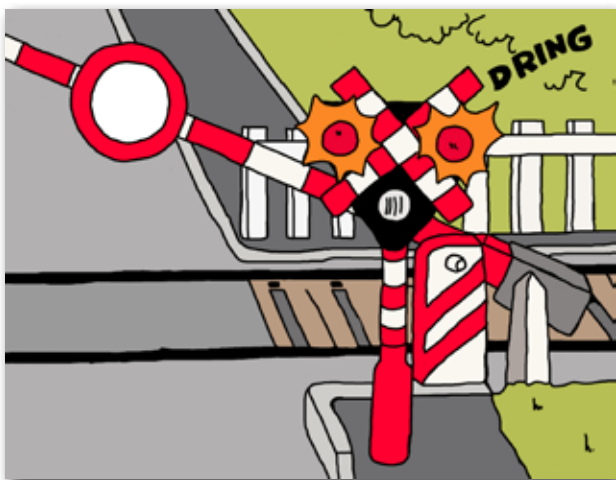

Verkeerslichten boven de rijstroken.

Ze duiden boven de rijstrook aan of op die rijstrook al dan niet gereden mag worden.

Verkeersknipperlichten.

Deze hebben de bedoeling om extra aandacht van de bestuurders te vragen. Meestal staan ze dan ook op gevaarlijke plaatsen of gevaarlijke kruispunten. Hier blijft de voorrang aan rechts geldig.

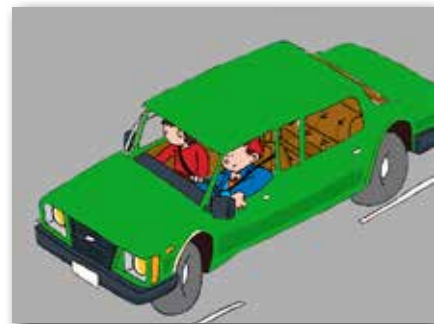
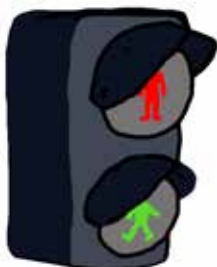
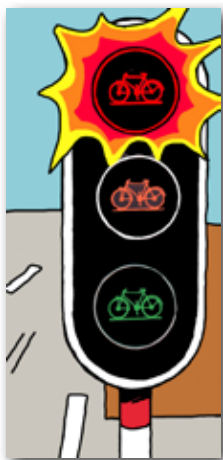
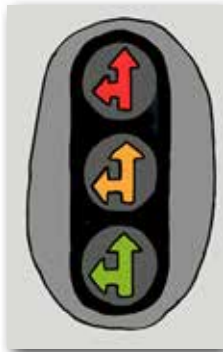

Verkeersknipperlichten bij overwegen.

Bestaan uit speciaal knipperende lichten (twee rode knipperlichten naast elkaar of één maanwit knipperlicht onderaan). We bespreken ze verder in dit boekje.

Verkeerslichten (opdrachten)

Welk soort licht is dit? Voor wie geldt het? Verbind.

De openbare weg

Doelstelling:

De leerlingen kennen de verschillende onderdelen van de openbare weg.
De leerlingen kunnen elke weggebruiker plaatsen op de openbare weg.

Lessuggestie:

om de leerlingen zelf aan het werk te zetten, kan je hen laten tekenen.

Taaksuggestie:

Laat de leerlingen alle onderdelen van de openbare weg in hun straat tekenen of fotograferen.

Info:

De openbare weg is elke weg die geen eigendom is van een bepaald persoon.
Het is met andere woorden een weg waar iedereen gebruik van kan maken!

De openbare weg kan uit verschillende delen bestaan:

a) de rijbaan:

- is meestal verhard
- daar gebeurt het verkeer van de verschillende voertuigen
- kan onderverdeeld worden in verschillende rijstroken.

b) het trottoir:

- is verhoogd en verhard
- speciaal ingericht voor de voetgangers

c) de verhoogde berm:

- hoger dan de rijbaan
- bestaat meestal uit aarde, begroeiing (gras) of kiezelstenen.

d) de gelijkgrondse berm:

- ligt op dezelfde hoogte als de rijbaan
- meestal aarde of gras, maar kan ook verhard zijn.

e) het fietspad:

- speciaal voor de fietsers en tweewielige bromfietzers.

Wegmarkeringen

De op de grond geschilderde strepen of opschriften, noemen we wegmarkeringen. Hieronder overlopen we er enkele belangrijke!

1. Wegmarkeringen die de rijbaan en de rijstroken aanduiden

- Een brede doorlopende streep duidt de denkbeeldige rand van de rijbaan aan.
- Een witte doorlopende streep tussen de rijstroken mag ik nooit overschrijden.
- Een witte onderbroken streep mag ik wel overschrijden, als ik links wil af slaan, als ik wil inhalen of als ik van rijstrook wil veranderen.

Vaak zien we ook dat er een doorlopende en een onderbroken streep naast elkaar getrokken zijn. Dan moet je enkel rekening houden met de streep die langs jouw zijde is gelegen.

2. Een oversteekplaats voor voetgangers (zebrapad)

Dit herken je natuurlijk meteen. Zo'n oversteekplaats voor voetgangers ben je verplicht om te gebruiken binnen een afstand van ongeveer **dertig meter** aan weerszijden van de oversteekplaats.

Let op! Als je een oversteekplaats voor de voetgangers ziet, maak er dan ook gebruik van!

3. Voorsorteerpijlen

Deze pijlen duiden een verplicht te volgen rijrichting aan voor de bestuurders die zich in deze rijstrook bevinden.

4. Parkeerzones

Speciaal ingerichte plaatsen waar de voertuigen in geplaatst dienen te worden.

5. Een fietspad

Een fietspad kan worden aangeduid door twee evenwijdige witte onderbroken strepen naast elkaar (zie verder in deze bundel).

Wegmarkeringen kunnen ook een opstelvak of een voorsorteerstrook voor fietsers en bestuurders van tweewielige bromfietsen aanduiden.

Een verplicht fietspad wordt aangeduid door het bord D7.

6. Verdrijvingsvlakken (verkeersgeleiders)

Ze dienen om het verkeer te geleiden. Je mag er NOOIT over rijden of op stilstaan. Je herkent hem onmiddellijk aan zijn witte doorlopende omranding en aan het gearceerd gebied (witte evenwijdige schuine strepen).

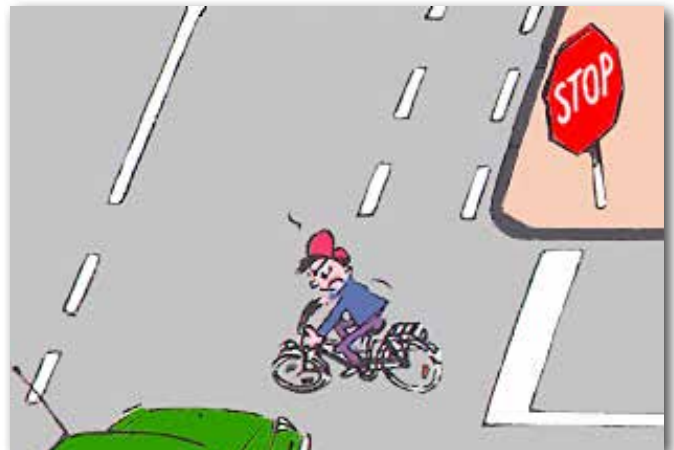

7. Aan een stopbord of een omgekeerde driehoek zijn ook meestal wegmarkeringen

Aan een stopbord zien we altijd een witte dwarsstreep.

Aan een omgekeerde driehoek (voorrang verlenen) vinden we altijd kleine witte driehoeken.

We noemen deze driehoeken ook haaiantanden.

Openbare weg en wegmarkeringen (opdrachten)

1. Teken een rijbaan met twee rijstroken en verdeeld door een witte doorlopende streep.

2. Teken een rijbaan met vier rijstroken waarvan er telkens twee in dezelfde rijrichting liggen. Deze twee rijrichtingen zijn van elkaar gescheiden door een witte doorlopende streep, de rijstroken zijn van elkaar gescheiden door een witte onderbroken streep.

3. Teken een zebrapad op de rijbaan.

4. Teken een rijbaan met drie rijstroken. Twee rijstroken voor de ene rijrichting, de derde voor de tegenovergestelde rijrichting. In de linkse rijstrook (van die twee) van die ene richting is men verplicht linksaf te slaan.

5. Teken een rijbaan met daarnaast een parkeerzone voor auto's. Teken ook het juiste bord erbij.

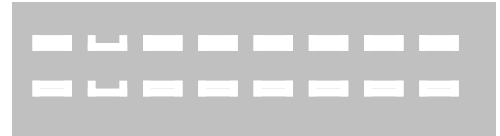
6. Teken hieronder een fietspad met eventueel een opstelvak voor het verkeerslicht.

7. Teken hier een kruispunt met een stopbord naast de rijbaan en op de rijbaan een witte dwarsstreep

8. Teken hier een kruispunt waarbij je voorrang moet verlenen aan rechts (juiste bord) en waarhaaiantanden op de rijbaan staan geschilderd.

Fietspaden

1. Een dubbele evenwijdige witte onderbroken streepjeslijn.

2. Een speciaal ingerichte plaats aangeduid met het volgende verkeersbord.

3. Een speciaal ingerichte plaats aangeduid met het volgende verkeersbord.

Wanneer het te gevaarlijk is om met één hand te rijden, bijvoorbeeld bij hevige sneeuwval, hevige wind, rijden over tramsporen, dan mag je natuurlijk uitzonderlijk de twee handen aan het stuur houden.

Anders moet je altijd je arm uitsteken in de richting die je wil afslaan, zodat iedereen ziet wat jij in het verkeer wil doen en daar dan ook rekening mee kan houden! Dat maakt alles een heel stuk veiliger!

We moeten altijd een berijdbaar fietspad gebruiken voor onze eigen veiligheid.

Toch zijn er enkele uitzonderingen:

1) Als we links willen afslaan en we daarom het fietspad verlaten om in de rijstrook met de pijl die naar links wijst te gaan staan, is het toegelaten! (Voorsorteren noemt dat)

2) in bijzondere omstandigheden.

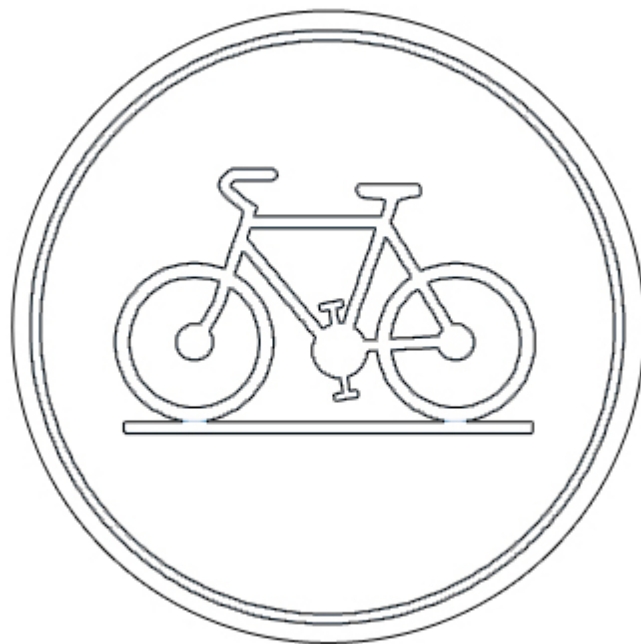
Wanneer er links een voor jou verplicht fietspad loopt, dan mag je in bijzondere omstandigheden toch rechts in je rijrichting op de rijbaan blijven rijden.

Wat is nu die bijzondere omstandigheid?

Als je op een relatief korte afstand (het eerste kruispunt, spreken we in het verkeerspark af) de straat rechtsaf wil inslaan. Als je daarvoor dan tweemaal de rijbaan zou moeten oversteken om zo toch over het fietspad te moeten rijden, is dat gevaarlijker dan wanneer je gewoon aan de rechterkant op de rijbaan zou blijven rijden. Wees echter altijd heel voorzichtig!

Teken hieronder een straat met een fietspad. Laat het fietspad duidelijk opvallen door twee witte onderbroken lijnen.

Kleur dit bord in. Hier moeten fietsers VERPLICHT fietsen.

TIP: Wat moeten wij altijd doen bij het verlaten van een fietspad?

We kijken eerst **achter** ons, steken daarna onze **arm** uit en geven **de richting** aan.
Indien ik van richting verander moet ik **voorrang** verlenen aan de andere weggebruikers.
Indien ik rechtdoor fiets krijg ik **voorrang**.

Links afslaan met de fiets

Doelstelling:

De leerlingen kunnen twee manieren bespreken om links af te slaan.
De leerlingen kunnen voor beide manieren de gevaren herkennen.

Lessuggestie:

Je klas kan dit oefenen op de speelplaats, al dan niet met fiets. Je kan de verkeerssituatie met krijt natekenen.
Iemand speelt fietser, enkele leerlingen spelen autobestuurder, de anderen observeren.

Info:

Er zijn twee manieren om links af te slaan op een kruispunt.

In het verkeer wordt dit ook wel eens “**een richtingsverandering**” genoemd.

Als je van richting wil veranderen, moet je er altijd zeker van zijn dat dit kan gebeuren zonder gevaar voor jezelf en voor de andere weggebruikers.

Deze twee manieren kunnen toegepast worden met of zonder fietspad.

MANIER 1: EEN RECHTE HOEK MAKEN

- als er snel/veel verkeer is
- als het een groot/onoverzichtelijk kruispunt is
- als de fietser zich niet zeker voelt of nog niet vaardig genoeg is

Hoe doen we dit?	1)	Blijf rechts rijden en let op de voorrang. Let steeds op de verkeerslichten, de verkeersborden of de voorrang van rechts. Steeds goed naar links en rechts kijken of er verkeer nadert en indien nodig voorrang verlenen. Als fietser ben je kwetsbaar, in geval van twijfel sta je best je voorrang af!
	2)	Stop aan de overkant Voet aan de grond zetten. Wachten. Opnieuw goed naar links en rechts kijken. Indien nodig voorrang verlenen.
	3)	Alles veilig?
	4)	Steek rechtdoor over. Blijf nog steeds kijken of er geen verkeer nadert.

Dit is de veiligste manier om links af te slaan.

MANIER 2: VOORSORTEREN

- als er weinig of geen verkeer is
- als het om een klein/overzichtelijk kruispunt is
- als de fietser zelfzeker is of vaardig genoeg

- Hoe doen we dit?
- 1) Kijk achter je en steek je linkerarm uit.
Je bent als fietser verplicht je arm uit te steken, zowel bij het links afslaan als bij het inhalen en bij een zijdelingse verplaatsing, BEHALVE wanneer dit teken hen onmiddellijk in gevaar zou brengen (bijv. tram sporen, beschadigd wegdek, glad wegdek, ...).
 - 2) Alles veilig? Begeef je dan naar links en let op de voorrang!
Let steeds op de verkeerslichten, de verkeersborden of de voorrang van rechts. Steeds goed naar links en rechts kijken of er verkeer nadert en indien nodig voorrang verlenen.
 - 3) Alles veilig? Sla zo ruim mogelijk af.
Bij het indraaien neem je best de bocht zo groot mogelijk zodat men direct op de juiste plaats, rechts op de rijbaan, komt.

Soms is er een speciale rijstrook voorzien om links af te slaan.

Ieder voertuig dat op zo'n kruispunt links wil afdraaien moet gebruik maken van die rijstrook. Alleen als er ook een fietspad is, mogen de fietsers kiezen:

- ofwel afslaan via het fietspad (zie manier 1 hiervoor);
- ofwel via deze rijstrook.

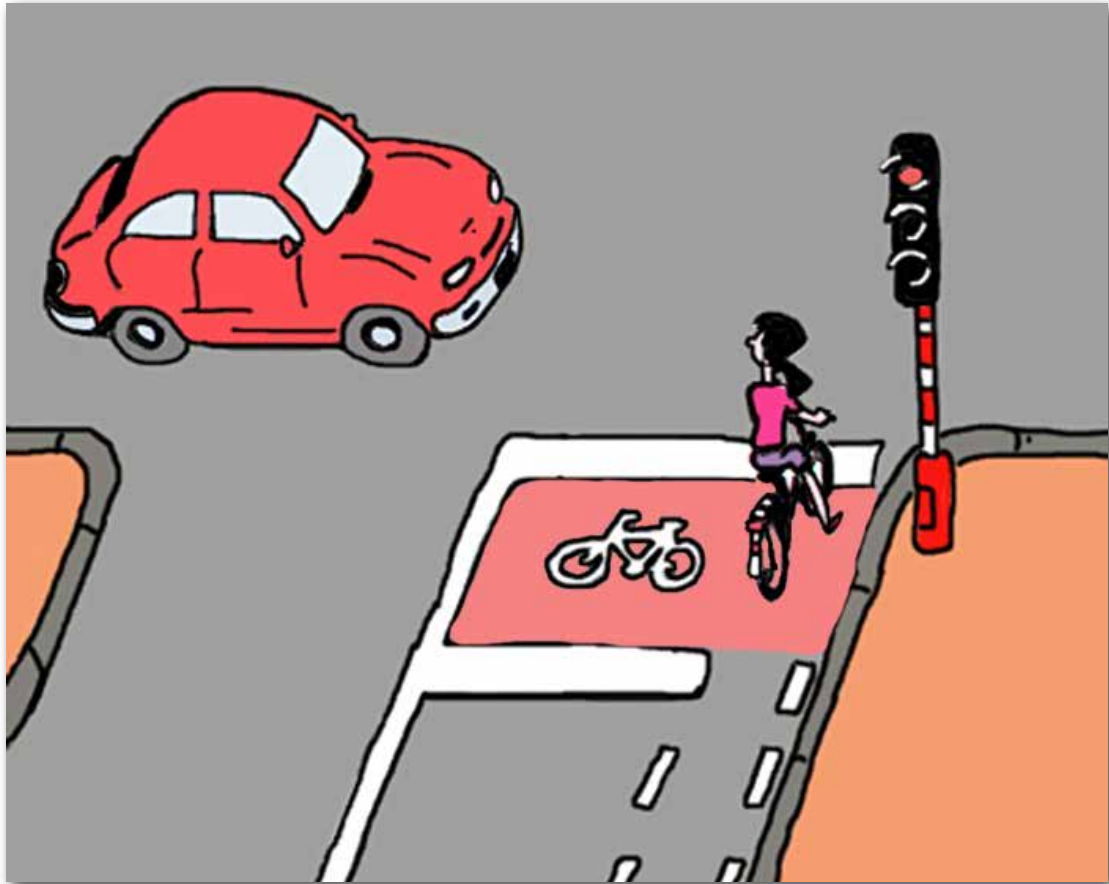
Deze rijstrook herken je door de aanwezigheid van een witte pijl op het wegdek in de richting om af te draaien.

De werkwijze is ongeveer dezelfde als hierboven.

- 1) Je kijkt eerst achterom om te zien dat alles veilig kan gebeuren.
- 2) Je kijkt terug voor je en steekt je linkerarm uit.
- 3) Je begeeft je naar deze rijstrook om linksaf te slaan.
- 4) Je rijdt verder naar het midden van het kruispunt en verleent voorrang aan de tegenliggers.
- 5) Je neemt je plaats in ofwel op het fietspad, ofwel aan de rechterkant van de rijbaan.

MANIER 3: FIETSOPSTELVAK

Een derde manier om links af te slaan, is via een fietsopstelvak. Aan een kruispunt met verkeerslichten kan een opstelvak voorzien zijn voor fietsers. Dit vak wordt aangegeven door een wegmarkering en een verkeersbord. Dit laat de fietsers toe om zich bij rood licht in dit vak op te stellen. De fietser stelt zich dan op op de plaats die het best overeenstemt met zijn bestemming (bijv. links om links af te slaan). Wanneer het licht groen wordt, kan de fietser vertrekken voor de auto's. Bij het links afslaan moet de fietser uiteraard ook eerst voorrang verlenen aan de tegenliggers.

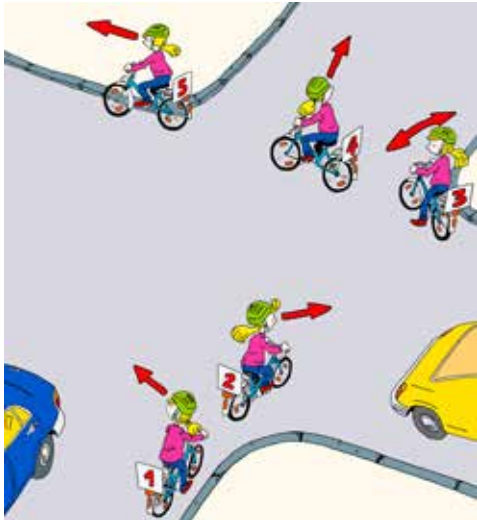
Links afslaan: hoe doe ik dat? (opdrachten)

Vul de tekst aan.

Geef aan met een pijl hoe de fietser kan oversteken.

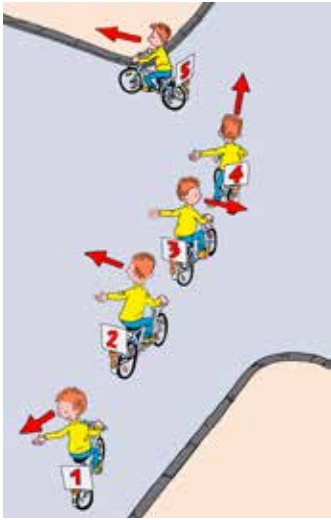
MANIER 1: (zowel met als zonder fietspad)

- STAP 1: Blijf aan de kant rijden.
Let op de voorrangsregels!
- STAP 2: aan de overkant.
Kijk naar en naar voordat je oversteekt.
- STAP 3: Blijf
- STAP 4: Steek over.
Blijf nog steeds kijken!

MANIER 2: (zowel met als zonder fietspad)

- STAP 1: Blijf aan de kant rijden.
Let op de voorrangsregels!
- STAP 2: aan de overkant.
Kijk naar en naar voordat je oversteekt.
- STAP 3: Blijf
- STAP 4: Steek over.
Blijf nog steeds kijken!

DE VEILIGSTE MANIER OM LINKS AF TE SLAAN:

MANIER 3: (zowel met als zonder fietspad)

Kleur het opstelvak voor de fietser rood.

Waar of niet waar? Doorstreep wat niet juist is.

Een verkeersgeleider, daar mag ik gerust overrijden.

WAAR / NIET WAAR

Een witte onderbroken streep mag ik overschrijden als ik met een auto wil inhalen.

WAAR / NIET WAAR

Een witte doorlopende streep mag ik met de auto overschrijden.

WAAR / NIET WAAR

Een oversteekplaats voor voetgangers (zebrapad) moet ik altijd gebruiken binnen een afstand van ongeveer dertig meter aan weerszijden van de oversteekplaats.

WAAR / NIET WAAR

Kleur de volgende verkeerslichten naargelang de omschrijving.

Het is verboden de stopstreep of, indien die er niet is, het verkeerslicht zelf, voorbij te rijden, tenzij de bestuurder bij het aangaan van het licht dat teken zo dicht genaderd is, dat hij niet meer op een veilige manier kan stoppen.

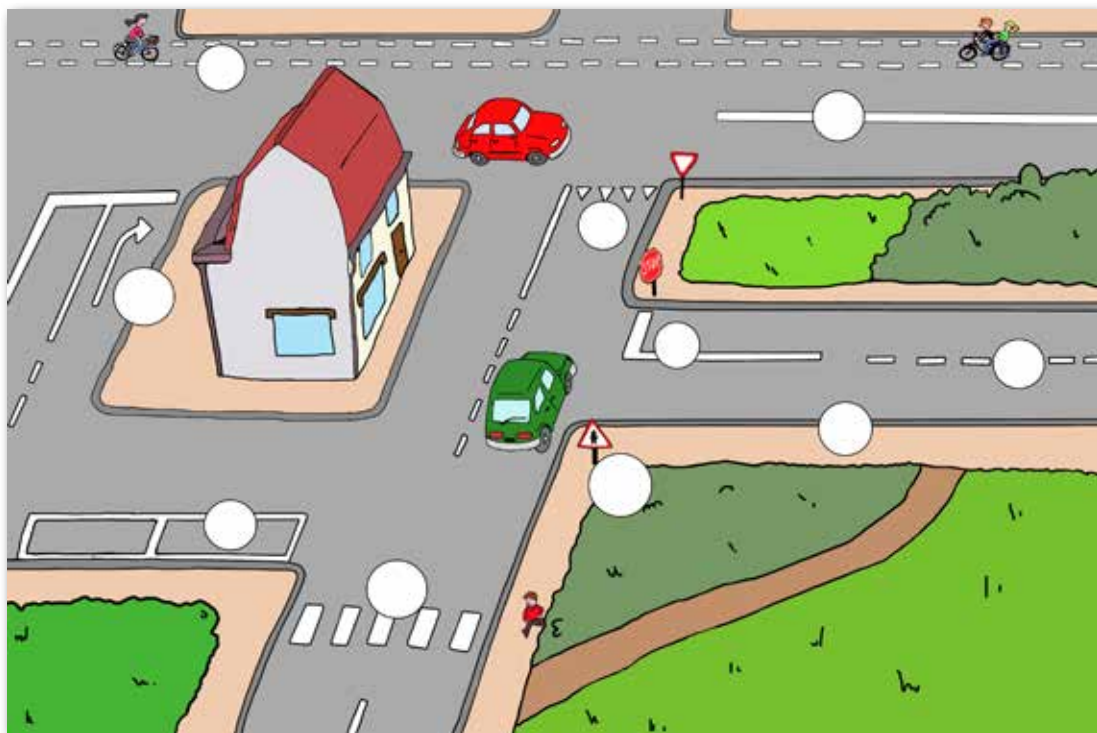

Welke kleur brandt er in mijn richting als voor de andere richting het licht op oranjeleer staat?

Openbare weg (opdracht)

Schrijf in de cirkels het nummer dat overeenkomt met het juiste onderdeel van de openbare weg.

1. Stopstreep	6. Doorlopende witte streep
2. Haaiantanden	7. Onderbroken witte streep
3. Trottoir	8. Parkeerzone
4. Fietspad	9. Voorsorteerpijl
5. Zebrapad	10. Voorrangsbord

Hindernissen

Doelstelling:

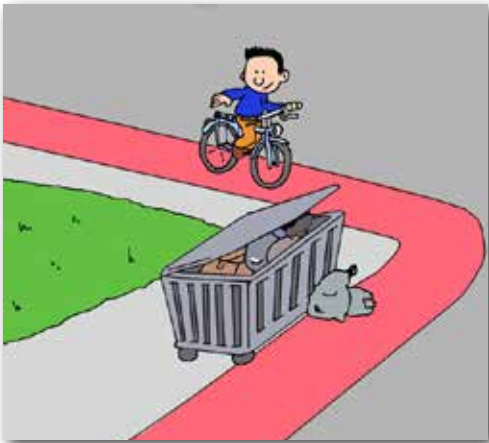
De leerlingen weten dat ze verschillende hindernissen kunnen tegenkomen op hun weg en dat hier een bepaald gevaar aan verbonden is.

Ze weten wat ze moeten doen om een hindernis veilig voorbij te rijden.

Info:

Op de openbare weg kan je veel hindernissen tegenkomen. Naast de maatregelen tegen snelheidsduivels zoals de verhoogde inrichtingen (verkeersdrempels), kan je ook werven of gewone hindernissen tegenkomen (vuilnisbakken, bloembakken,...).

Ook in het verkeerspark hebben we zo een hindernis. Een bloembak namelijk, die langs de zijkant op de rijbaan staat. Meestal een lastig iets!

Belangrijke borden hierbij zijn de volgende twee:

Dit wil zeggen dat je de tegenliggers voorrang moet geven.

Bij dit bord heb je zelf voorrang op de andere bestuurders.

Verhoogde inrichtingen

Twee fietsers mogen hier naast mekaar rijden. Inhalen is altijd verboden.

Rotondes

Doelstelling:

De leerlingen weten waar ze moeten fietsen op een rotonde.

De leerlingen kunnen hun richting aangeven en hun bedoeling duidelijk maken aan de anderen.

De leerlingen kunnen rekening houden met andere weggebruikers.

Lessuggesties:

Laat je klas een grote maquette maken van een rotonde in de schoolomgeving.

Zet op de rotonde een monument voor de beste (meest veilige) fietser.

Daarna kan je met speelgoedfiguurtjes de situatie op een rotonde uitleggen en bespreken.

Je kan ook de klas in twee groepen splitsen. De ene groep maakt een rotonde met fietspad (al dan niet buiten de rotonde) en de andere groep maakt een rotonde zonder fietspad.

Daarna kan je de twee situaties gaan vergelijken.

Info:

Op een rotonde met fietspad moet de fietser het fietspad volgen, tenzij dat het onberijdbaar is. Op het fietspad heeft de fietser voorrang op het verkeer, zowel op het verkeer dat de rotonde oprijdt/afrijdt als op het verkeer dat op de rotonde aanwezig is.

Je doet er echter als fietser altijd goed aan om oogcontact te maken met de andere weggebruikers en te controleren of ze jou wel gezien hebben.

Wanneer het fietspad op de rotonde ligt, moet je goed oogcontact houden. Het kan immers zijn dat andere weggebruikers je de pas willen afsnijden. Door je linkerarm uit te steken, kan je aangeven dat je op de rotonde wil blijven fietsen.

Op rotondes worden fietspaden meestal afgebakend met witte onderbroken strepen. Soms zijn er ook rode of groene streken geschilderd. Als deze streken niet afgebakend zijn met witte strepen, gaat het niet om een fietspad maar om een fietssuggestiestrook. De fietser is in dit geval niet verplicht om gebruik te maken van deze streken.

Wanneer het fietspad buiten de rotonde ligt, is het ook extra oppassen. Autobestuurders zien je minder goed aankomen.

Wanneer er geen fietspad is, gelden dezelfde regels als voor de auto's.

Dit bord geeft aan in welke richting je op de rotonde moet rijden.

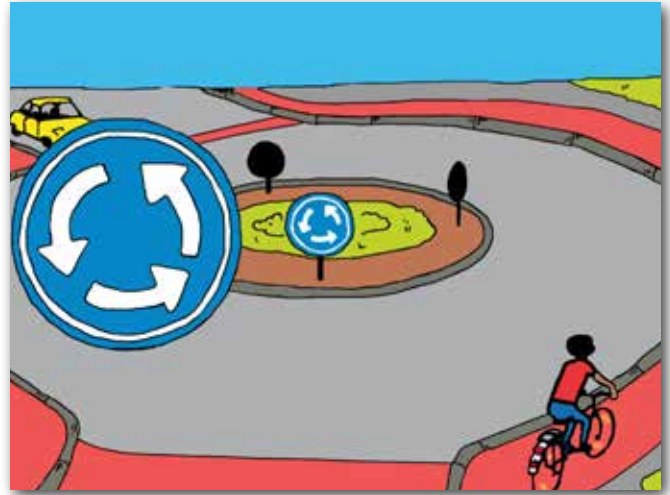
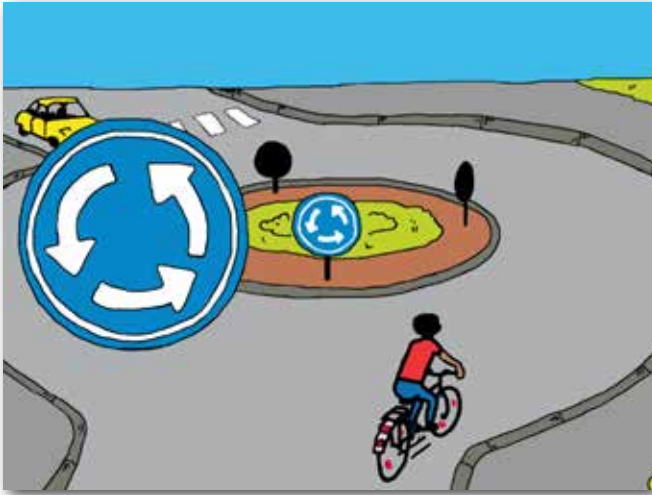

Dit verkeersbord betekent dat de anderen voorrang krijgen. Je moet hier wachten tot de anderen weg zijn.

Sinds 1 januari 2004 is men als fietser niet meer verplicht om op een rotonde zo dicht mogelijk bij de rechterraand van de rijbaan te fietsen. Als er een fietspad is, moet je dit wel gebruiken. Deze bepaling in de wegcode werd ingevoerd zodat fietsers de mogelijkheid hebben om daar te fietsen waar ze zich het veiligste voelen. Door in het midden van hun rijstrook te fietsen, worden fietsers beter opgemerkt door de bestuurders achter hen. In het midden rijden is niet verplicht. Het is een mogelijkheid om de veiligheid van de fietser te verhogen.

Rotondes (opdrachten)

Hoe rijd ik op een rotonde? Vul in.

STAP 1: Je houdt het verkeer in de gaten. Je kijkt en op de rotonde om te controleren of er geen ander verkeer aankomt.
Als de weg vrij is, kan je de rotonde oprijden.

STAP 2: Als er geen fietspad is, rijd je in het van de rijstrook.
Zo vermijd je dat een auto je inhaalt en je de pas afsnijdt bij het verlaten van de rotonde.

STAP 3: Voordat je de rotonde verlaat, steek je je uit om anderen duidelijk te maken dat je de rotonde gaat verlaten.

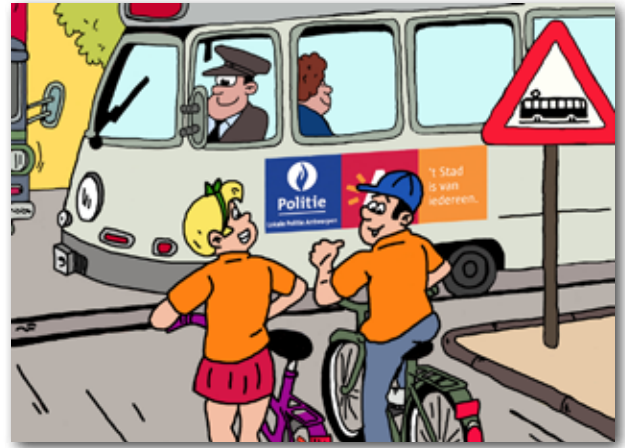
STAP 4: Je geeft wel voorrang aan voetgangers die oversteken op het zebrapad.

Overwegen

Doelstelling:

De leerlingen kennen de betekenis van overwegen en borden.

De leerlingen weten hoe ze zich moeten gedragen ten opzichte van spoorvoertuigen.

Info:

Bij het naderen van overwegen zie je meteen aan de verkeersbord dat er slagbomen zijn. Als de bel rinkelt en de rode lichten beginnen beurtelings te knipperen, dan moet je stoppen voor de witte dwarsstreep.

Het is dan verboden om zich op deze overweg te begeven. De slagbomen sluiten en de trein rijdt voorbij.

Let op!

Je mag pas terug vertrekken als de slagbomen **helemaal open** zijn en de rode lichten allebei uit zijn. Meestal zal er een **wit licht** terug beginnen te knipperen.

Dit duidt op een overweg met slagbomen.

Dit duidt op een overweg zonder slagbomen.

Kruising van een openbare weg door een of meer in de rijbaan aangelegde sporen.

Bij elke overweg vind je een teken als hiernaast afgebeeld.

Dit teken noemen we een sint-andrieskruis.

Het duidt aan dat deze overweg slechts uit een enkel spoor bestaat.

Willen we aanduiden dat er twee of meerdere treinsporen zijn, dan plaatsen we boven dit sint-andrieskruis nog een deeltje bij.

Oplossing oefening p. 42: 2 - 8 - 3 - 6 - 7 - 12 - 1 - 4 - 11 - 10 - 5 - 9

Oefening

Schrijf het nummer van het juiste verkeersbord op de juiste plaats (tussen de haakjes)!

1. 	2. 	3. 	4. 	5. 	6.
7. 	8. 	9. 	10. 	11. 	12.

Sam heeft 's morgens afgesproken met zijn vrienden om te gaan fietsen. Samen vertrekken zij op de fiets. Het is prachtig weer! Stiekem rijden we eventjes mee en houden de jongens in de gaten.

Op het einde van de straat moeten ze stoppen. Dit zien zij van op een hele afstand. Er staat daar namelijk zo'n verkeersbord (.....) waarbij je verplicht moet stoppen en voorrang verlenen.

Aan hun linkerzijde mogen ze de straat niet inrijden, dat bordje (.....) heeft Pol onmiddellijk gezien. Ze moeten rechtdoor.

In deze straat hebben ze heel de tijd voorrang. Ze zijn daar immers op een voorrangsweg (.....).

Het derde kruispunt draaien ze rechtsaf. "Opgelet", roept Sam, "er zijn werken in uitvoering!"

Sam heeft dat verkeersbord al gezien (.....). Het valt nog reuze mee. De helft van de rijbaan is echter wel versperd. Hier staan dan ook verschillende verkeersborden. Langs onze kant versmalt de straat (.....). We worden dan ook verwittigd dat wij voorrang zullen moeten verlenen aan die tegenovergestelde richting indien er daar iemand komt aangereiden. (.....)

Op het volgende kruispunt hebben we voorrang (.....), we draaien hier linksaf.

Pol kijkt nog eventjes achterom. "Kijk", zegt hij, "langs deze kant worden de bestuurders verwittigd dat zij voorrang moeten verlenen". (.....) "Ja", zegt Sam, "maar enkel als er iemand anders uit een andere straat komt aangereiden."

"Anders mogen ze rustig verder rijden!"

"Oppassen geblazen!", roept Sam weeral, "we komen aan een school." (.....)

Dat doen de jongens dan maar. "Oh", zegt Erik, "hier moeten we de eerste straat rechtsaf". Dat is trouwens een eenrichtingstraat. (.....) Maar de jongens hebben geluk. Langs hun kant mogen ze de straat inrijden. Langs de andere richting mag geen enkele bestuurder de straat inrijden.

De jongens vertragen allemaal. Wat ligt het hier vol met rotsstenen. Ja, die wand brokkelt helemaal af. De fietsbanden krijgen het allemaal hard te verduren. Gelukkig zag Erik dat verkeersbord (.....) al staan.

Maar Sam, die krijgt het weer voor elkaar. Hij wil er plotseling een echte race houden en begint razendsnel te fietsen.

Plots beginnen de twee andere jongens hard te lachen. Sam is er onderuit gegaan. Hij had dat verkeersbord (.....) dat die verkeersdrempel aankondigt wel gezien maar wilde over die bult springen. Met zijn fiets rond de hals ligt hij tussen de bloemen. Gelukkig heeft hij zich niet bezeerd. Maar zijn fiets is er erger aan toe. Een lekke achterband!

Met veel tegenzin slentert Sam terug naar huis. Een reserveband had hij deze ochtend niet meegenomen. Wat een tegenvaller! 'Volgende keer zal ik daar toch heel wat rustiger rijden' denkt hij bij zichzelf.

Dode hoek

Doelstelling:

De leerlingen kunnen omschrijven wat de dode hoek is.

De leerlingen weten waar ze moeten fietsen om niet in de dode hoek van een (vracht)auto terecht te komen.

Info:

Bijvoorbeeld een vrachtautochauffeur gebruikt zijn spiegels om te kijken of er iemand naast zijn voertuig bevindt. Hij kan met zijn spiegels echter niet alles zien. De zones die hij niet ziet, noemen we DE DODE HOEK.

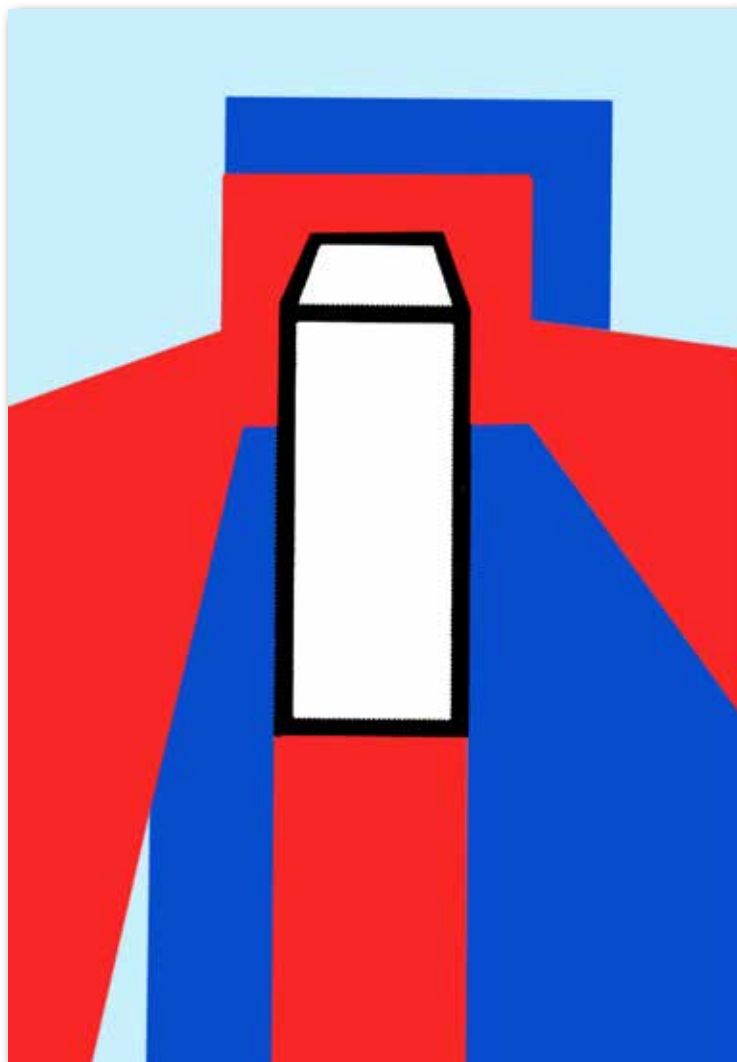
De dode hoek bevindt zich (in het rood):

- links en rechts van de vrachtauto
- aan de voorkant van de vrachtauto
- aan de achterkant van de vrachtauto

In de donkerblauwe zones heeft de chauffeur maar een beperkt hoogtezicht.

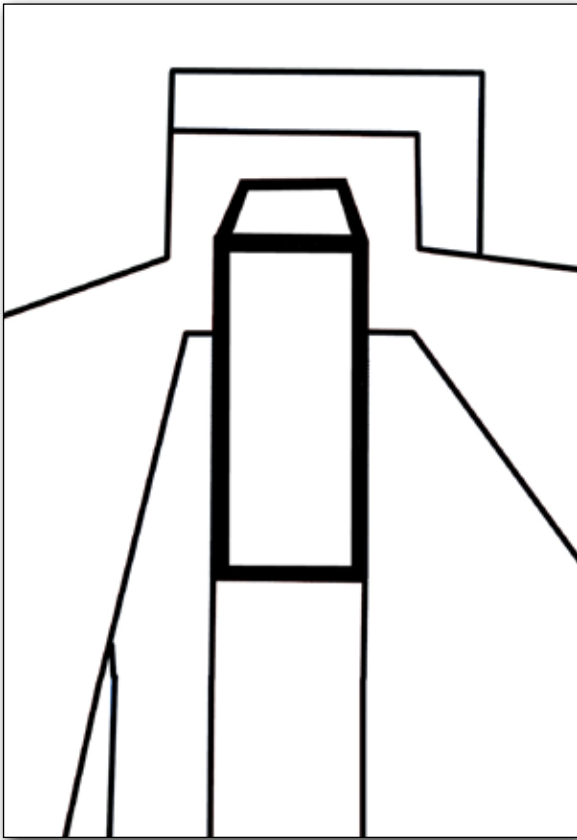
In de lichtblauwe zones kan hij je wel goed zien.

Bewaar daarom voldoende afstand!

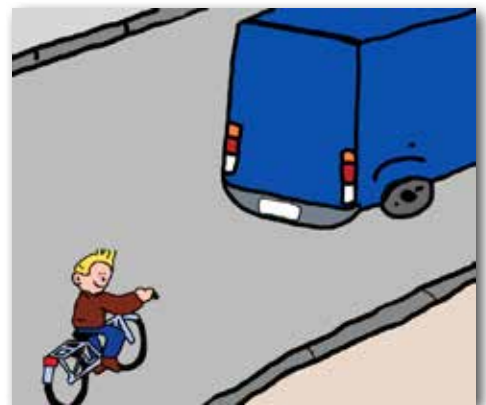
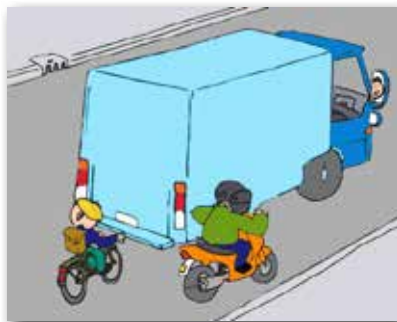
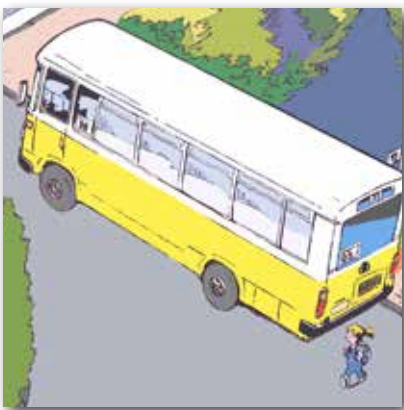

Dode hoek (opdrachten)

Kleur op de prent de dode hoek van de vrachtauto.

Wie doet het goed? Omcirkel met groen.

TIP:

- Bewaar steeds voldoende afstand.
- Stop nooit te dicht bij een vrachtauto of een bus. Zeker niet onder de spiegel.
- Maak oogcontact. Als je de chauffeur ziet, dan kan hij jou ook zien.

Verkeersongevallen

Doelstelling:

De leerlingen weten wat te doen bij een verkeersongeval.
De leerlingen kunnen de gevolgen verwoorden van een verkeersongeval.
De leerlingen beseffen dat ze in eerste instantie zelf voorzichtig moeten zijn.

Lessuggestie:

Klassikaal de tekst van Anke De Vries lezen. Daarna in groepjes bespreken.
Klasgesprek.

Info:

Bij een ongeval bel je de hulpdiensten op 101.
Dit nummer mag je enkel bellen in geval van nood. Op de centrale kan men de oproep ook lokaliseren en nepoproepen hebben nare gevolgen.

Je zegt duidelijk:

- wat er gebeurd is
- waar het gebeurd is
- met wie het gebeurd is en hoe erg ze gewond zijn.

In het verhaal van Anke De Vries komt Liesje in een gevaarlijke situatie terecht. Ze is gehaast en het is druk. Ze lette vermoedelijk niet goed op bij het links afslaan en/of de autobestuurder had haar niet goed gezien. Als fietser ben je zwak in het verkeer. Voor Liesje loopt het dan ook verkeerd af.

ENKELE TIPS:

Val op in het verkeer door heldere kledij of een fluo hesje.
Kies steeds de veiligste manier om links af te slaan op een kruispunt.
Denk steeds aan de voorrangsregels.
Vertrek steeds op tijd. Als je gehaast bent, ben je minder oplettend.
Gebruik een fietshelm om ernstige hoofdletsels te beperken.

Weg uit het verleden - Anke De Vries

Mark staarde in de verte. Het landschap verbleekte, de eenzaamheid in hem groeide. Het was allemaal in augustus gebeurd, bijna een jaar geleden. Ze waren op weg naar huis. Het was een heldere, winderige dag. Hij zag nog het ongeduldige gebaar waarmee Liesje telkens het haar uit haar gezicht veegde.

Over een week moesten ze weer school. De laatste tijd hadden ze veel getennist. Ook die middag. Liesje had geprobeerd hem te verslaan en het was haar bijna gelukt. Ze was er opgewonden van. “Wacht maar, ik krijg je nog wel!” riep ze. “Lukt je toch niet.” “Dacht je maar. Morgen maak ik je vierkant in.”

Ze bond haar racket en de doos met tennisballen achter op haar bagagedrager en sprong op haar fiets. Het was spitsuur en ze konden niet naast elkaar rijden. Liesje fietste voor hem uit en schreeuwde af en toe iets over haar schouder, waarop hij een antwoord terug schreeuwde. Toen ze een kruispunt naderden, riep ze:

“Ik ga nog even langs Mieke.” “Okee. Wat doe je morgen?”

“Morgen ga ik ...” De zin ging verloren in het autogetoeter.

“Wat zeg je?” Hij zag haar mond bewegen maar verstond haar niet meer.

Liesje sloeg linksaf en zwaaide nog naar hem. Kort daarop had hij het gegier van banden gehoord, gevolgd door een hevige klap en gerinkel van glas; dan opnieuw een doffe klap en nog één. Een kettingbotsing. Hij had omgekeken en mensen zien rennen.

Zou hij ook gaan kijken? Hij was afgestapt en was besluiteloos blijven staan.

In enkele ogenblikken was een verkeersopstopping ontstaan die steeds groter werd. Het bleek inderdaad een kettingbotsing te zijn. Geschrokken automobilisten kropen uit hun gehavende wagens, maar de meeste mensen drongen zich om de voorste auto heen. Hij hoorde kreten van ontzetting, verward geschreeuw en gegil. Nog steeds was hij aarzelend blijven staan. Als er iemand ernstig gewond was, wilde hij dat niet zien; hij had een afschuw van bloed. Hij had zich afgewend, maar op datzelfde ogenblik werd zijn blik getroffen door iets wits. Het rolde van de stoep, bleef haken achter een wiel van een geparkeerde brommer, rolde opnieuw verder en stuiterde daarna de weg op tot het ten slotte bleef liggen tegen het trottoir. Het was een tennisbal.

Tennisbal! Hij had zijn fiets neergegooid en probeerde zich een weg te banen door de mensen. “Een dokter!” gilde een vrouw hysterisch. “Een ambulance! Doe iets, doe dan iets!” Ze sloeg haar handen voor haar gezicht. Enkele mensen holden verwilderd weg. Verdoofd had Mark verder zijn weg gezocht, duwend en stotend tegen onbekende lichamen. Eindelijk had hij er vlakbij gestaan.

Mark tuurde nu roerloos voor zich uit en beleefde die momenten van verschrikking opnieuw. Liesjes fiets was totaal verwrongen geweest. Zijzelf lag voorover op het asfalt, haar gezicht opzij, begraven onder het zwarte haar en ergens onder haar sijpelde bloed, dat een grillige vlek vormde op het wegdek. In die enkele seconden werd alles onwezenlijk. De wereld om hem heen verstomde. Hij bevond zich in een dodelijke stilte, die groeide en groeide, zoals de vlek op het asfalt. Daarna barstte er een hels kabaal los, het krijste en snerpte in zijn hoofd. Hij had zijn handen tegen zijn oren gedruwd en wilde schreeuwen, maar er was geen geluid gekomen. Er kwam geen enkel geluid. De schreeuw bleef in hem gevangen. Met open mond was hij blijven staan, panisch, zijn handen tegen zijn oren gedrukt, tegen zijn gillende hoofd. Iemand rukte aan zijn jas, hij werd opzij gedrongen. “Ga es weg,” snauwde een stem, “daar komt een dokter.”

Een ambulance kwam aanrijden, waar helwitte figuurtjes uitsprongen die zich over Liesje heenbogen. Eén van de mannen maakte een hopeloos gebaar met zijn schouders en schudde zijn hoofd. “Niets meer aan te doen,” ving Mark op.

Er werd een laken over Liesje gespreid en ze werd op een brancard gelegd. Versuft was hij de ambulance nog nagelopen. Hij wilde haar naam roepen, maar alleen zijn lippen bewogen. De mensen dreven langzaam uiteen met ontstelde gezichten.

Vraagjes bij de tekst

Welke gedachten/gevoelens komen bij je op na het lezen van dit verhaal?

Wat moet je doen bij een verkeersongeval?

Je verwittigt de hulpdiensten op het nummer

Je moet zeker de volgende dingen zeggen:

In welke gevaarlijke situatie kwam Liesje terecht? Wat ging er verkeerd?

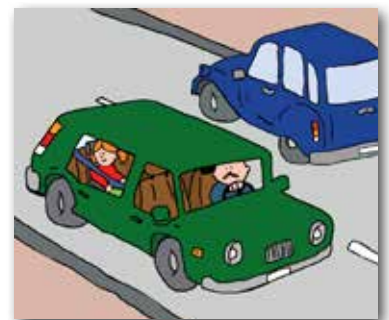
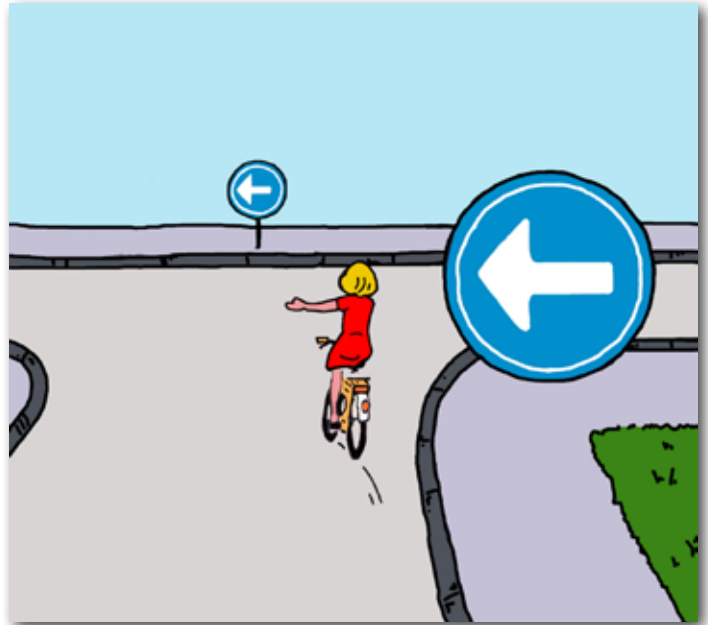
Hoe had ze het dan wel moeten doen? Wat is de veiligste manier om links af te slaan?

Wat kan je doen om je als fietser beter zichtbaar te maken in het verkeer?

Welke tips zou je geven aan fietsers in het verkeer?

Extra oefeningen

Wie doet het goed? Omcirkel met groen.

Bordenmemoryspel

Zoek twee dezelfde borden en leg hun betekenis uit.

Vlaamse Stichting
VERKEERSKUNDE

03 338 12 12